

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra pastorálních oborů a právních věd

Petr Nejedlý

Vývoj farnosti v Praze - Strašnicích

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Dr. Vojtěch Eliáš

Praha 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem „Vývoj farnosti v Praze – Strašnicích“ napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů a literatury a že jsem ji nevyužil k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Praze dne 11. dubna 2011

Petr Nejedlý

Bibliografická citace

Vývoj farnosti v Praze - Strašnicích [rukopis]: bakalářská práce Petr Nejedlý; vedoucí práce: Dr. Vojtěch Eliáš. -- Praha, 2011. -- 46 s.

Anotace

Obec je skupina lidí, která spolu vzájemně komunikuje a kooperuje za dosahování určitého souboru cílů. Obec vzniká, uspořádává se, rozvíjí, případně stagnuje a některé obce dokonce zanikají. Obec žije svým typickým životem. V první kapitole této bakalářské práci jsem se pokusil za pomoci několika textových pramenů syntetizovat pohled na obec a na farnost z hlediska historicko-společenského. V první části druhé kapitoly jsem se pokusil o teoretický pohled na farnost z úhlu kanonického práva, a to na definici farnosti. V druhé části této kapitoly jsem se zaměřil na teoretický pohled na pastorální rozměr farnosti. Ve třetí kapitole jsem se věnoval vlastnímu životu farního společenství v několika etapách jejího vývoje. Projdeme spolu formováním farního společenství, vznikem farnosti Strašnice, korunovaný postavením místní kaple. Poté se budeme snažit zmapovat život farního společenství v časovém období mezi životem v kapli a postavením moderního kostela a několik let poté. V poslední části třetí kapitoly zmapujeme proměny farního společenství v období posledního desetiletí.

Klíčová slova

Obec, farnost, farnost v obci, kaple a kostel, duchovní život farnosti

Abstract

A Municipality means a group of people who communicate and cooperate in order to reach certain goals. The Municipality grows up, is organized, develops or potentially stagnates and some Municipalities even disappear. The Municipality lives its typical life. In the first chapter of this work I tried to synthesize using some text sources a view to Municipality and Parish from the historical-social point of view. In the first part of the second chapter I tried to open up a theoretical view of the Parish from Canon Law point of view - of the definition of the Parish. In the second part of this chapter I have focused to theoretical and pastoral dimension of the Parish. The third chapter is dedicated to a life of Parish Community during several periods of its

development. We go through formation of the Parish Community, creation of the Strastnice Parish crowned by building up a local chapel. After this we will try to map the life of Parish Community during a period between the life in the chapter and building up a modern church and several years after this. In the last part of the third chapter we will map the changes of the Parish Community during the last decade.

Keywords

Municipality, parish, parish in municipality, chapel and church, spiritual life of a parish

Počet znaků (včetně mezer): 73 608

Poděkování

V těchto řádcích bych chtěl poděkovat za pomoc a trpělivost při vzniku této bakalářské práce, zvláště své ženě Olze i svým dvěma dcerám. Poděkování za vzácné rady a povzbuzování patří vedoucímu práce p. Dr. V. Eliášovi. Poděkování za přístup k historii strašnické farnosti patří faráři p. Mgr. Janu Balíkovi, pastoračním asistentům Mgr. Lydii Buriánové a Mgr. Jiřímu Hrdému. Poděkování též posílám kronikáři p. Michalovi Ezechelovi za vstřícnost a laskavost při přístupu k textovým pramenům z archívu Úřadu městské části Praha 10 a také současnému kronikáři strašnické farnosti Milanu Mocovi za zapůjčení místní farní kroniky.

Obsah

Úvod.....	7
1. Obec Strašnice	8
1.1 Historie obce do roku 1922	8
1.2 Strašnice jako součást Prahy	10
2. Farnost	12
2.1 Pohled kanonického práva	12
2.2 Pohled pastorální teologie	14
2.3 Typologie farností	16
2.3.1 Venkovská farnost většinová	16
2.3.2 Venkovská farnost diasporní	17
2.3.3 Farnost velkoměstská.....	17
2.3.4 Farnost maloměstská.....	17
2.4 Farář	18
2.5 Shrnutí druhé kapitoly.....	23
3. Farnost Strašnice.....	24
3.1 Náboženský život před vznikem farnosti	24
3.2 Založení farnosti	27
3.3 Snaha o vybudování kostela.....	31
3.3.1 Výstavba nového kostela	32
3.3.2 Život farnosti v letech 1990 - 1999 (kostel postaven v r. 1994). 34	
3.4 Život farnosti v letech 2000 – 2009	35
Závěr	44
Seznam použitých zkratk	45
Seznam literatury	46

Úvod

V úvodu musíme napsat, že život určité skupiny lidí je ve své podstatě velkým tajemným příběhem životů mnoha jednotlivců, rodin, skupin, spolků a společenství. Tímto popisem se dopouštíme určitého zkreslení, ke kterému dochází výběrem pramenů a textů, jež jsou pohledem pod určitým úhlem a určitou optikou. Přesto se pokusíme shromáždit tuto pestrou mozaiku, abychom si mohli utvořit obraz o tom, jakým způsobem se rodilo, vyrůstalo a mohutnělo společenství katolických křesťanů zejména v období necelého posledního století na území dnešní Prahy 10 - Strašnic, kde se nachází farnost.

1. Obec Strašnice

1.1 Historie obce do roku 1922

„Pohledem prvních dochovaných historických písemných pramenů se přenášíme do roku 1185, kde se dozvídáme, že Strašnice patřily do správy vyšehradské kapituly. Již v 14. století, vidíme rozvoj Strašnic v podobě tří dvorů: Názvův, Štukův a Elingův dvůr. O století později na tomto území stojí dvě tvrze, z nichž jedna sloužila vojskům na zkoušky děl jako cvičný terč. Koncem 15. století zjišťujeme první jméno majitele vsi, pana Jana z Buštěvsi. Po jeho smrti připadla obec královské komoře. Nějakou dobu patřily Strašnice Novému Městu. Jeden z dvorů vlastnil místní rychtář J. Hluchý. Po stavovském povstání v roce 1547 byla ves Novému Městu zabavena a Ferdinand I. ji přenechal Starému Městu. Na počátku sedmileté války (probíhala v letech 1756-1763) při obléhání Prahy Prusy a po rakousko-pruské bitvě u Štěrbohol dne 5. 7. 1757 byly Strašnice zničeny Prusy. Roku 1781 došlo k parcelování pozemků, byl rozprodán statek, ves se rozrostla o desítky domů. Tímto aktem vzniká osada Nové Strašnice. Koncem 19. století měly Staré Strašnice 50 domů, Nové Strašnice 14 domů a v obou obcích žilo 650 obyvatel. V té době část panství koupil statkář Bečvář. To už zde byly dvě cihelny – Vackova a Kosova. Majitelé obou cihelen se také zasloužili o rozvoj obce. K jejich činnostem patřila výstavba činžáků Pod Altánem a u tratě a domků západně od Vinohradské třídy a na Vinici. V těchto místech postavil svůj hotel Miramare majitel kadeřnictví pan Švec. Průběžně vznikaly ulice, které dostávaly jména: Novostrašnická, Gutova, Pod Altánem. Vznikl i poštovní a telegrafní úřad a obec zřídila četnickou stanici. Do obce Strašnic byla zavedena počátkem století voda. Stále naléhavějším problémem obce bylo vybudování dopravní infrastruktury. Roku 1908 elektrické dráhy protáhly trať z Flory do Starých

Strašnic a obec vykoupila a uvolnila pozemky na výstavbu nové vozovny.¹ „Na konci r. 1910 napočítáno již v obci 245 domů se 4066, obyvateli, tedy téměř 4x tolik, co v r. 1900. Noví občané vedle živnostníků byli nejvíce dělníci, zřizenci a úředníci. V roce 1912 se obec dočkala i elektrického osvětlení.“² „V souvislosti s rozvojem obce vznikaly nové kolonie: Masarykova kolonie a Zborov (1920), kolonie strojívců (1922), Rybníčky a Klínek (1923), a ve 30. letech Skalka.“³ „Vzrůstem obyvatelstva nastal též v obci rušnější život společenský. Hlavními jeho středisky byly restaurace „U Gustů“ a „U Trmalů“. Tam také měly sídlo své spolky. První spolky strašnické byly: Hasičský sbor, Jednota pracujícího lidu „Neruda“ (1900). Byl to spolek původně podpůrný s dramatickým odborem, později se změnil v ochotnicko-vzdělávací. Třetím byl „Podpůrný spolek dělnický“ (1902), který obral si za úkol pomáhati svým členů v nemoci, nezaměstnanosti a p. K těmto přibylo ve XX. stol. několik spolků nových. Byl to především Sokol (1908), Dělnická tělocvičná jednota a podpůrný spolek „Vrchlický“ (1912).“⁴ „V roce 1922, kdy byla obec připojena ku Praze, v ní žilo 5.000 lidí.“⁵

V nastíněném vývoji obce, docházíme k shrnutí, že se občanský život obce formoval doslova od polností, přes ves až k obci. Pozvolný rozvoj od 12. století se v průběhu několika dějinných zvrátů v 16. století a takřka přes prubířský kámen válek a zpusťování obce v 18. století rychle až dynamicky mění na konci 19. a počátku 20. století. Zde z malé vsíky o několika chalupách vzniká nejprve hrdá obec nedaleko od Prahy a v roce 1922 se pětitisícová zemědělsko-průmyslová obec Strašnice začleňuje do Prahy.

¹ Srov. Ezechel Michal, Kronika UMČ Praha 10, www.praha10.cz/uzemi-prahy-10/kronika, rok 2004, str. 5.

² Škrabal František, Almanach Prahy XIII., vydavatel časopisu Listy Prahy XIII., str. 141.

³ Srov. Kronika UMČ Praha 10, str. 5.

⁴ Almanach Prahy XIII., str. 141.

⁵ Srov. Kronika UMČ Praha 10, str. 5.

1.2 Strašnice jako součást Prahy

V roce 1914 vypukla 1. světová válka a prudký rozvoj obce se pozastavil, protože mužská část obyvatel byla odvedena na frontu 1. světové války.

Po jejím skončení a vzniku samostatné Československé republiky nastává další rozvoj obce. „Po válce rozmáhal se značně též společenský život ve Strašnicích. Zprvu to byly hlavně organizace politické a odborové, v nichž se soustřeďoval. Roztržka ve straně soc.-dem. měla i tu silnou odezvu. Přestoupilo téměř všechno členstvo do nové strany komunistické. Ke spolkům dříve již zřízeným přibyly po válce nové: Čs. červený kříž, Volná myšlenka, organizace legionářské, sportovní klub „Viktorie“, Střelci a jiná menší sdružení. Divadelní představení pořádaná ochotnickým spolkem „Nerudou“, který se nastěhoval do velkých a účelně zařízených místností nového Němcova „Společenského domu“; po vystavění prozatímní sokolovny (1921) dramatickým odborem „Sokola“ a též „Dělnickou jednotou v hostinci „Roháků“. Počet domů dosáhl letos (1934) čísla 1250, počet obyvatel blíží se 20.000. K propojení obce s Vršovicemi, Záběhlicemi a Hostivaří došlo až roku 1935.“⁶ Rozmach obce neměl dlouhého trvání, za tři roky v roce 1938 dochází k Mnichovské dohodě, pak k následnému obsazení Československa německou armádou v březnu 1939 a vzniku Protektorátu Čech a Moravy. V roce 1939 začíná 2. světová válka napadením Polska. Následující proměny území současné Prahy 10 po 2. světové válce jsou uvedeny v následujícím textu. „Historie Prahy 10 jako takové je velmi mladá, datuje se od roku 1960, kdy v Praze vzniklo 10 obvodů. Katastrální území současné Prahy 10 se však stalo součástí hlavního města již dříve. Vše začalo v únoru 1920, kdy vyšel tzv. „Zákon o Velké Praze“. Ten začal platit od 1. ledna 1922 a k osmi pražským obvodům se tak připojilo 37 okolních obcí. Deset z nich již tou dobou mělo status města, např. Královské Vinohrady, Žižkov a od roku 1902 i Vršovice.

⁶ Almanach Prahy XIII., str. 146.

Počet obyvatel Prahy se tak zvýšil z 223.000 na 700.000. Vzniklo také 19 obvodů. Součástí nově vytvořeného obvodu – Prahy XIII – se staly Vršovice, Strašnice, Záběhllice, Hostivař a Roztyly. Malešice, Žižkov a Hrdlořezy vytvořily Prahu XI. Královské Vinohrady byly součástí Prahy XII a Michle Prahy XIV. Další změny nastaly od 14. listopadu 1947. Byla zmenšena Praha XIII o Strašnice, Hostivař a Zahradní Město. Tato území pak vytvořila Prahu XX. V dubnu roku 1949 nastávají další změny. Praha se „zmenšuje“ na šestnáct obvodů. Strašnice, Malešice, Hostivař a Zahradní Město tak přecházejí na Prahu X. Vršovice, Záběhllice a část Michle stále zůstávají součástí Prahy XIII. Vinohrady jsou rozděleny mezi Prahu II a Prahu XII.

Nyní se dostáváme zpět k roku 1960, kdy vzniklo již jen 10 obvodů. A tak se zase Vršovice, Strašnice, Hostivař, Záběhllice a navíc i Malešice a jihovýchodní část Vinohrad, dostávají do stejného obvodu. Tím je právě Praha 10. Odlišení od minulého dělení Prahy se uskutečňuje označováním arabskými číslicemi. Roku 1968 se Praha 10 zvětšuje o nové obce – Horní a Dolní Měcholupy, Petrovice a Štěrboholy. Roku 1974 přibývají Benice, Dubeč, Kolovraty, Královice, Křeslice, Nedvězí a Uhříněves. Praha 10 tak zaujímá největší území ve své historii, ale pak již se jen zmenšuje její velikost. Roku 1994 ztrácí obce, které byly v letech 1969 a 1974 k „desítce“ přiřčleněny. Odděluje se Hostivař, která se stává součástí Prahy 15. V současné době má přibližně 6500 trvale obydlených domů a přes 50 tisíc trvale obydlených bytů.⁷ „Počet obyvatel Prahy 10 k datu 30. září 2009 činil 111 564 obyvatel.“⁸

⁷ Srov. Kronika UMČ Praha 10, str. 9.

⁸ Srov. Český statistický úřad, www.czso.cz, rok 2009.

2. Farnost

2.1 Pohled kanonického práva

Abychom mohli hovořit o farnosti jako takové, musíme se seznámit s důrazy vyplývajícími z definice farnosti z kodexu kanonického práva (CIC):

„Farnost je určité, natrvalo zřízené společenství křesťanů v místní církvi, svěřené pod vedením diecézního biskupa do pastorační péče farářů, jako jejímu vlastnímu pastýři.“⁹ Druhým důrazem definice je zákonodárce, který má zákonodárnou moc farnost zřídit, nebo zrušit nebo jí pozměnit.

„Jedině diecéznímu biskupovi přísluší zřizovat, rušit nebo měnit farnosti, a biskup nezřídí nebo nezruší farnost, ani značně nezmění bez projednání v kněžské radě.“¹⁰ Posledním důrazem je forma farnosti vůči právu jak kanonickému i státnímu: „Zákonné zřízená farnost je samým právem právnickou osobou.“¹¹ Další podpůrnou charakteristikou vedle definice společenství a jejího vedení je také popis, kde se daná farnost nachází, tedy vztah území a společenství. „Farnost má zpravidla územní charakter, čili zahrnuje všechny křesťany určitého území“¹² Následně bychom měli vysvětlit z pohledu kanonického práva pojmy obsažené v předešlém textu definic, tedy společenství křesťanů, místní církve, diecéze, diecézní biskup a farář.

Křesťané jsou jednoznačně určeni pomocí kanonického práva.

„Křesťané jsou lidé, kteří byli křtem vtěleni do Krista, stali se božím lidem, a z toho důvodu jsou účastni, každý svým způsobem, Kristova úřadu kněžského, prorockého a královského, podle svého vlastního postavení jsou povoláni k poslání, které svěřil Bůh církvi, aby je plnila ve světě. Tato církev, v tomto světě ustanovená a uspořádaná jako společnost, je uskutečňována katolickou církvi, řízenou nástupcem Petrovým a biskupy ve společenství s nimi. Plně

⁹ Kodex kanonického práva, Zvon, Praha 1994, kán. 515 §1.

¹⁰ CIC kán. 515 §2.

¹¹ CIC kán. 515 §3.

¹² Srov. CIC kán. 518.

jsou zde na zemi ve společenství katolické církve ti pokřtění, kteří jsou ve svém společenství s Kristem spojeni poutem vyznání víry, svátostí a církevního řízení.¹³ Rozdělení křesťanů musíme blíže rozvést vzhledem ke svěcení a to z důvodu služebního pověření v rámci místní církve. „Z božího ustanovení jsou někteří z křesťanů posvátnými služebníky, které právo nazývá duchovní, ostatní se nazývají laikové čili křesťané, kteří nepřijali svátost svěcení.“¹⁴ Z obou skupin vychází skupiny zasvěceného života, ale ty jsou mimo běžnou hierarchii církve, mají speciální status. Posléze musíme osvětlit pojem místní církve k pochopení začlenění konkrétní farnosti.

„Místními církvemi, v nichž a z nichž je jedna a jediná katolická církev, jsou především diecéze, jimž, pokud není zřejmý opak, jsou naroveň postaveny: územní prelatura a územní opatství, apoštolský vikariát a apoštolská prefektura a natrvalo zřízená apoštolská administratura. Diecéze je část božího lidu, která je svěřena do pastýřské péče biskupovi v součinnosti s kněžstvem tak, že, spojena se svým pastýřem a jím skrze evangelium a eucharistii v Duchu svatém shromážděna, ustavuje místní církev, v níž je skutečně přítomna a působí jedna svatá katolická a apoštolská Kristova církev.“¹⁵

„Část božího lidu, která vytváří diecézi nebo jinou místní církev, je zpravidla vymezena určitým územím tak, že zahrnuje všechny věřící, kteří přebývají v tomto území.“¹⁶ „Každá diecéze nebo jiná místní církev se dělí na různé části čili farnosti. K podpoře pastorační péče společnou činností se může spojit více sousedních farností do zvláštních společenství, jako jsou okrskové vikariáty nebo děkanáty.“¹⁷

Abychom doplnili úplnou poslušnost hierarchie církve, tedy pověření vést církev směrem od Krista přes papeže následně směrem k biskupům a dále k

¹³ CIC kán. 204 §1, §2 a kán. 205.

¹⁴ CIC. Kán. 207 §1, §2.

¹⁵ CIC kán. 368 a kán. 369.

¹⁶ CIC kán. 372 §1.

¹⁷ CIC kán. 374 §1, §2.

farářům, doložíme jí textem kanonického práva. „Papež buď svobodně biskupy jmenuje, nebo je zákonně zvolené potvrzuje. Diecézní biskup je ten, kterému byla svěřena péče o diecézi; ostatní jsou nazýváni titulárním i biskupy.“¹⁸

V tomto místě práce se vracíme zpět na úroveň farnosti a pokusíme se osvětlit postavení pověřeného kněze, tedy faráře, diecézním biskupem k pastorační činnosti ve farnosti. „Farář je vlastním pastýřem sobě svěřené farnosti a vykonává pastorační péči o sobě svěřené společenství pod řízením diecézního biskupa, je povolán, aby se s ním podílel na Kristově službě, aby pro toto společenství konal službu učením, posvěcováním a řízením ve spolupráci s ostatními kněžími nebo jáhny a v součinnosti s křesťany laiky, podle ustanovení práva.“¹⁹

2.2 Pohled pastorální teologie

Při pohledu na farnost z úhlu pastorální teologie, si musíme přiblížit pojem „pastorální“, jeho původ, jeho genezi do současnosti. Od slova pastorální se překlenuje ke slovu pastor a následně k českému slovu pastýř a jeho biblickému původu. „Etymologicky jsme u slov „pastýř“ a tedy i „stádo“. Ovšem původ pojmu „pastýř“ a slov s ním souvisejících nebo od něho odvozených je biblický. Má tedy své kořeny v pastýřských kulturách Orientu a z tohoto pohledu mu můžeme dobře rozumět. Jde, krátce řečeno, o bezpečí stáde - izraelského národa, o které se stará věrný pastýř, Hospodin (Ž 23). Tento motiv je potom převzat i do Nového zákona, kde je dobrým pastýřem svého stáda Ježíš (Jan 10,11). Odtud se dále odvíjejí úvahy o pastýřské péči biskupů, podtržené posláním, které Petr obdržel od Krista (Jan 21,15-17).“²⁰

Dalším úhlem popisovaného základu slova pastorální je to, jak se na danou skutečnost dívají současní sociologové. „Z pohledu společenských věd jako je

¹⁸ CIC kán. 377 §1, kán. 376.

¹⁹ CIC kán. 519.

²⁰ Opatrný, A., Pastorační situace u nás Analýzy a výhledy, Karmel. naklad., 1996, str. 2.

sociologie, teorie řízení apod. víme, že společenství nestrukturované, tedy bez rozdělení rolí a společenství, které nevymezuje a nehájí svou identitu, prostě neobstojí. Zanikne spíš dříve, než později. Kromě toho v katolické církvi, která nikdy nebyla a neměla být elitní společností dokonalých nebo naprosto soběstačných, bude vždy třeba, aby se starali silnější o slabší, pokročilejší o začátečníky. Navíc se brzy objevila a posléze zůstala potřeba starat se o lidi ve světě, kteří křesťany nejsou nebo jimi ani nebudou. Tedy pastýřská péče v širším slova smyslu, která se obrací ke světu mimo církev.²¹

Základní funkce farnosti se promítá do činnosti, která zahrnuje mnoho úrovní a ty kladou na členy farnosti rozdílné požadavky a důrazy pastorační péče o farní společenství a jeho blízké okolí. Nejzákladnější z nich je konat bohoslužbu („práce pro Boha i křesťany a svět“)²². Navazující úrovní, která vyvěrá z ní, je péče o své vlastní členy („práce pro sebe“)²³. Ta se projevuje podpůrnými prostředky formou přednášek, výkladů dokumentů katolické církve, katechezí Katechismu katolické církve, biblických hodin a jiných. Vedle farníků, kteří se mohou účastnit farního náboženského života, jsou i ti, co nemohou a k nim směřuje péče o potřebné, vlastní i cizí („práce pro ty, kteří nemohou tolik, co my“)²⁴. Stále se nacházíme na území farního společenství, jehož hranice je nutné překročit péčí o šíření evangelia („práce pro ty, kteří Krista a naději evangelia neznají“)²⁵. Onu radostnou zvěst, o které farníci slyší při homiliích a katechezích a kterou se snaží naplňovat svým životem, je třeba přenést dál za hranice farnosti. Dalším rozměrem se tak stává péče o veřejné věci („práce na věcech společného blaha obce i státu“)²⁶. Je to forma vytváření společenského života pro realizaci života náboženského jak v rodinách, tak i na místech

²¹ Opatrný, A. Pastorační situace u nás Analýzy a výhledy, Karmel. naklad., 1996, str. 2.

²² SC 42.

²³ Srov. CIC kán. 834, 836, 837, 839 §1.

²⁴ Srov. GS 1; AA 31c.

²⁵ Srov. AA 2, 10; AG 2, 5, 20.

²⁶ Srov. GS 42, 76.

veřejných. Nacházíme, bohužel okrajovou, oblast pastorační péče o ty, kteří se životu farnosti vzdělili („práce pro ty, kdo o nás nestojí“)²⁷. Jejím neblahým parametrem je „velké úsilí a malé výsledky“. Posledním neméně důležitou částí pastorační péče je starost a péče o to, co jsme zdědili – kulturní památky, pozemky, budovy („práce pro předky, kteří to vybudovali, práci pro potomky, aby to mohli užívat“)²⁸. K tomu se dá přidat prohlášení, že je potřeba najít a využít vnitřní sílu k uchopení díla předků, k jeho udržení, rozvinutí a předání našim potomkům v životaschopném stavu.

Dalším krokem je nastínit rozdělení farností podle typu území, na kterém se farnost nachází, tedy jaký typ území farnost spravuje a jakou skupinu lidí na svém území má.

2.3 Typologie farností

Pokusíme se předložit stručnou charakteristiku základní typologie farností z hlediska pastoračního.

2.3.1 Venkovská farnost většinová

Farnost, která se v podstatě kryje s obcí, kde se většina obyvatel k církvi hlásí.

Na tomto území se farní komunita téměř kryje s komunitou obecní.

Propojení společného života se děje skrze „osvícené akce“ pod vedením obce i farnosti (návštěva bohoslužeb, starost o kostel s farou, svěcení hřišť, požárních stříkaček, atd.). Běžný život obyvatel je orientován na tradiční události v průběhu roku (posvícení, pohřeb, hody atd.). Život farního společenství se omezuje na návštěvu mše sv., modlitbu růžence v kostele, opravy kostela. Občanský život se ukrývá za konformitou chování občanů obce (přejímání vzorců chování dle okolí, např. časté sledování televize).

²⁷ Srov. GS 2.

²⁸ Srov.. Secondin, B. Nová hnutí v církvi, Kostelní Vydří, 1999.

2.3.2 Venkovská farnost diasporní

Zcela jiný je typ venkovské farnosti, kde farní společenství tvoří „malé stádce“ (několik desítek lidí), případně ještě menší „svatý zbytek Izraele“, čítající sotva deset lidí. Farní společenství je vnímáno z vnějšku jako „zvláštní skupina“, scházejí se jen s knězem. Nerozvíjí se náboženský život, jedná se neformální setkání bez programu a prohlubování víry. Většina z něj se děje jen v kostele v průběhu mše svaté.

2.3.3 Farnost velkoměstská

Ve velkých městech existují farnosti, které jsou jednou z řady farností ve městě. Popis se hodí na „nomádský způsob života“ (jdu tam, kde mi to vyhovuje, kde mě to zajímá). Není vytvořeno kompaktní společenství, pouze se vyskytují skupiny vázané na kněze nebo farní osobnosti. Chybí vlastní iniciativa a snaha společně něco dělat ve farnosti. Je-li zázemí farnosti jako farní sál či učebna schází se skupiny na přednášky, rekolekce, dětská centra atd. Omezen je mezilidský kontakt, setkávání a spolupráce. Fenomémem jsou „i útěky na chalupu“ a z toho vyplývající neúčast v místním farním společenství. Je-li farnost ve správě řehole, farní společenství je převážně tvořeno členy třetího řádu či příznivci řehole. Pokud je farnost součástí satelitních sídlišť, je možné se setkat s komunitními centry, které jsou protiváhou anonymity velkoměsta.

2.3.4 Farnost maloměstská

Zvláštním typem farnosti je farnost v nábožensky smíšeném až diasporním prostředí, kde se většina farníků zná, ale počtem velmi přesahuje rozsah malé skupiny.

Farní společenství, je tvořeno řadou skupinek. V nich je nutná trvalá podpora místního kněze nebo farního aktivisty, aby se děly nějaké akce. Podmínkou fungování těchto skupinek je, že si její členové musí vyhovovat a mít společný zájem. Mimo život tohoto typu farnosti se pak dostávají lidé na okraji společenství „nezařazení“.

2.4 Farář

Následně bychom se měli zaměřit na vnitřní život ve farnosti z hlediska jejich aktérů. Z předešlého rozčlenění podle typu farnosti dle pastoračního pohledu strašnickou farnost musíme v současném stavu začlenit mezi farnosti velkoměstské. Pro její přiblížení si musíme dále nadefinovat pozice účastníků oficiálních struktur farnosti, které přispívají k chodu celého farního společenství. V první řadě se zaměříme na pozici faráře, farního vikáře (kněží) a jáhna. Dalším nástrojem pro život farnosti je pastorační a ekonomická rada, poté se podíváme na pozici laiků uvnitř farního společenství. Nesmíme opomenout i roli a pomoc pastoračních asistentů a katechetů.

Farář je statutárním zástupcem farnosti, jakož právnické osoby. Je ustanoven diecézním biskupem a to buď natrvalo, nebo dočasně a tím pádem je jmenován jako administrátor farnosti. Tato pozice klade jisté povinnosti faráře:

„Farář je povinen se postarat, aby boží slovo bylo neporušeně hlásáno lidem pobývajících ve farnosti, proto dbá, aby křesťané laici byli vyučováni v pravdách víry, hlavně homilií o nedělích a zasvěcených svátcích, dále katechetickou výukou, a také podporuje činnost, kterou rozšiřuje duch evangelia i do oblasti sociální spravedlnosti, zvláště pečuje o katolickou výchovu dětí a mládeže; všemožné úsilí věnuje spolu s věřícími, tomu, aby se poselství evangelia dostalo i k těm, kteří přestali žít podle náboženství nebo nevyznávají pravou víru. Farář se stará, aby Nejsvětější eucharistie byla středem farního společenství; snaží se, aby křesťané byli živeni zbožným přijímáním svátostí, zvláště aby často přijímali eucharistii a svátost smíření, usiluje, aby byli vedeni k modlitbě i v rodinách a vědomě a aktivně se zúčastňovali posvátné liturgie, kterou pod vedením diecézního biskupa je povinen řídit ve své farnosti, a dozírat, aby se nevloudily nepřístojnosti.

Aby farář pečlivě plnil službu pastýře, snaží se poznat sobě svěřené věřící; proto navštěvuje rodiny, má účast hlavně na jejich starostech, úzkosti a

zármutku a posiluje je v Pánu; jestliže v něčem pochybili, moudře je napomíná; nemocným, hlavně blízkým smrti, se věnuje se zvláštní láskou, posiluje je pečlivě svátostmi a jejich duše odporoučí Bohu, zvláštní péči věnuje chudým, utiskovaným, osamělým, vyhnancům a postiženým zvláštními nesnáze; usiluje také o podporu manželů a rodičů, aby plnili své povinnosti a aby se v rodinách prohluboval křesťanský život. Vlastní podíl křesťanů laiků na poslání církve farář uznává a podporuje a rovněž podporuje jejich spolky k náboženským účelům.²⁹

Kromě organizování života ve farním společenství, má také na starost farář specifické úkony:

„Faráři jsou zvláště svěřeny tyto úkony: udílení křtu, udílení svátosti biřmování osobám v nebezpečí smrti, podle kán. 883 odst. 3, udílení zvláštního svatého přijímání pro nebezpečí smrti a svátosti nemocných, při zachování kán. 1003, §2 a 3, a apoštolského požehnání, asistence sňatku a požehnání manželů, konání pohřbu, svěcení křestní vody v době velikonoční, vedení průvodu mimo kostel a slavení žehnání mimo kostel, slavnostnější slavení eucharistie o nedělních a zasvěcených svátcích“³⁰

Další velmi významnou povinností faráře je vést evidenci ve farnosti.

„Každá farnost má farní matriky, totiž knihu pokřtěných, oddaných a zemřelých a nadto další knihy podle předpisů biskupské konference nebo diecézního biskupa, farář dbá, aby byly řádně vedeny a pečlivě uchovány.

Do knihy pokřtěných se zapisuje také biřmování a skutečnosti týkající se kanonického osobního stavu křesťanů, jako jsou manželství, při zachování kán. 1133, osvojení, přijetí svátosti svěcení, doživotní sliby v řeholní společnosti a změna obřadu; tyto záznamy se vždy uvádějí v listině o přijetí křtu.

²⁹ CIC kán. 528, kán. 529 §1, §2a.

³⁰ Srov. CIC kán. 530.

V každé farnosti je archív, v němž se uchovávají farní knihy spolu s písemnostmi od biskupů a dalšími listinami, které je třeba uchovávat vzhledem k nutnosti nebo užitečnosti, archiv kontroluje diecézní biskup nebo jim pověřená osoba při vizitaci nebo jiné příležitosti, farář dbá, aby se písemnosti nedostaly do nepovolaných rukou.³¹ Dále může farnost mít vlastní zaměstnance (kostelníka, varhaníka, účetního, uklízečku atd.), ale tyto zaměstnance musí platit z vlastního farního účtu.

Jedná-li se o pastorační asistenty nebo placené katechety, ti jsou placeni z prostředků Ministerstva kultury a podle jeho pravidel. V této poloze jsou to zaměstnanci příslušného biskupství a jejich práci řídí místní farář.

K pomoci faráře je ustanovován farní vikář a jeho pole působnosti je:

„Farního vikáře svobodně jmenuje diecézní biskup po projednání, jestliže to uzná za vhodné, s farářem nebo faráři farnosti, kam má být ustaven, a s děkanem, při ustanovení kán. 682, §1. Povinnosti a práva farního vikáře stanoví, kromě kánonů této hlavy, diecézní normy a listina diecézního biskupa a podrobně ji je určují příkazy faráře.

Pokud listina diecézního biskupa nestanoví jinak, je farní vikář ze svého úřadu povinen pomáhat faráři v celé farní službě, s výjimkou sloužit mši za lid, a případně je povinen podle ustanovení práva zastupovat faráře.

Farní vikář podává pravidelně faráři zprávu o zamýšlené i konané pastorační činnosti tak, aby farář i vikář nebo vikáři mohli společným vykonávat pastorační činnosti tak, aby farář i vikář nebo vikáři mohli společnými silami vykonávat pastorační péči, za níž společně odpovídají.³²

„Úřad jáhna je realizován skrze plnění tří základních úkolů církve – slova, liturgie a charity (martyria, leiturgia, diakonia), vytyčených skrze kompetentní

³¹ CIC kán. 535 §1, §2, §4.

³² CIC kán. 547 a kán 548.

moc.“³³ „Jáhnové se dělí na připravující se na kněžství a trvalé jáhny. Obojí mají za povinnost se účastnit oběti mše svaté každý den. Ti, co se připravují na kněžství, každý den konat Denní modlitbu církve, trvalí jáhnové konají část Denní modlitby církve, stanovenou biskupskou konferencí.“³⁴

„Jáhen je povolán hlásat věřícím Boží slovo obsažené v Písmu svatém a ke vzdělávání a napomínání Božího lidu.“³⁵ „Jáhen plní úkol posvěcování věrností v modlitbě, slavnostním udělováním křtu, uchováváním a udělováním eucharistie, asistováním a žehnáním ve jménu církve manželským svazkům, předsedáním smutečním a pohřebním obřadům, udělováním svátostin. Služba jáhna má svůj počátek a naplnění v eucharistii. Nemůže být proto zaměňována s obvyklou sociální službou. Úkol *vést* realizuje jáhen v zasvěcení se skutkům milosrdenství a pomoci potřebným, v animování společenství nebo různých církevních aktivit, zvláště charitativních. To je vlastně nejtypičtější služba jáhna.“³⁶ „Jáhen je řádný udělovatel svatého přijímání, rozděluje eucharistii během slavností nebo mimo ni a přináší ji také nemocným, i ve formě viatika. Jáhen je také řádným služebníkem vystavení Nejsvětější svátosti a eucharistického požehnání. Je předsedajícím při bohoslužbě slova bez přítomnosti kněze. Jáhni se také věnují se zvláštní pozorností katechezi dospělých v různých etapách existence křesťana. Jáhnům může být svěřena péče o pastorační rodin, která je v první řadě odpovědností biskupa. Jde o katecheze o manželství, přípravu snoubenců, s dovořením faráře asistování při uzavírání manželství mimo mši svatou a o pomoc manželům po svatbě. Jáhen ustanovený ve farnosti je z práva členem pastorační rady farnosti.“³⁷

³³ Srov. LG 29.

³⁴ Srov. CIC kán. 276.

³⁵ Srov. LG 29.

³⁶ Srov. Acta ČBK, číslo 5, ročník 2010, Směrnice pro formaci, život a službu trvalých jáhnů v České republice, str. 171,172.

³⁷ Srov. Plenární sněm Katolické církve v ČR, www.snem.cirkev.cz , rok 2005.

Jistá specifika ženatých jáhnů jsou ve vztahu mezi duchovní službou a světskými úřady v možnostech je zastávat či nikoli.

„Ženatí jáhnové, kteří se věnují církevní službě, zasluhují odměnu, dle svého pracovního zařazení“³⁸

„Trvalí jáhnové nemají taková omezení jako kněží směrem k vykonávání světských úřadu, správě majetku, působení v podnikání a politice.“³⁹

Dalším článkem chodu místní farnosti jsou pastorační a ekonomická rada.

„Pastorační rada sestává z křesťanů, kteří jsou v plném společenství s katolickou církví, jak duchovních, tak členů společenství zasvěceného života, tak především laiků; tito všichni jsou jmenováni způsobem určeným od diecézního biskupa. Pastorační rada se ustanovuje na dobu určenou stanovami, které vydal biskup. Pastorační rada má pouze poradní hlas a pouze diecézní biskup ji podle požadavků svolává a ji předsedá; jedině jemu přísluší zveřejnit věci v radě projednané.“⁴⁰

Následně uvidíme delegování moci v rámci pastorační rady od diecézního biskupa směrem k místnímu faráři ve věci pastorační rady podle Kodexu CIC:

„Jestliže podle uvážení diecézního biskupa, po projednání s kněžskou radou, je to vhodné, ustanoví se v každé farnosti pastorační rada, které předsedá farář a v níž věřící spolu s těmi, kdo se ze svého úřadu podílejí na pastorační péči ve farnosti, napomáhají rozvoji pastorační činnosti. Pastorační rada má pouze poradní hlas a řídí se normami stanovenými diecézním biskupem.“⁴¹

Dalším krokem je deklarování ekonomické rady:

„V každé farnosti je ekonomická rada, která se řídí obecným právem a normami stanovenými diecézním biskupem a v níž křesťané, zvolení podle týchž norem, pomáhají faráři ve správě majetku farnosti, při zachování

³⁸ Viz CIC kán. 280 §3.

³⁹ Srov. CIC kán. 288 a kán. 284 – 287.

⁴⁰ CIC kán. 511, kán. 513 §1, kán. 514.

⁴¹ CIC kán. 536 .

ustanovení kán. 532. Ve všech právních věcech jedná farář jménem farnosti, podle ustanovení práva; dbá, aby farní majetek byl spravován podle ustanovení kán. 1281 – 1288.⁴² Kánony 1281 – 1288 popisují správu církevního majetku v souladu s ordinářem, kterým je pro diecézi diecézní biskup. „Ten, který je pověřen správcovstvím církevního majetku, je ordináři zavázán přísahou, že udělá vše proto, aby se choval a jednal v úřadu s pečlivostí dobrého hospodáře.⁴³ Pastorační asistent je na návrh faráře ustaven biskupem prostřednictvím generálního vikáře diecéze jako zaměstnanec diecéze (arcibiskupství nebo biskupství). Katechetická mise je na žádost faráře ustanovena diecézním biskupem. Služby laiků jsou tyto: u oltáře – akolyté (dospělí ministranti), lektoři (1. a 2. čtení Písma svatého), ministranti (děti); dále služba hudebního doprovodu mše svaté (scholy) nebo služba úklidu a výzdoby kostela.

2.5 Shrnutí druhé kapitoly

V obou podkapitolách jsme si popsali definice, abychom mohli prostřednictvím nich sledovat život farního společenství ve Strašnicích. Z nich vyplývá, jak je definována farnost, její hierarchické začlenění do územních celků církve, tak i služebné postavení osob, které jsou pověřeni k organizaci a vedení života farnosti. Výše uvedená data také ukazují postavení laiků v církvi a jejich podíl a spoluúčast na životě farnosti.

První podkapitola nám vymezuje pojmy ve farnosti podle kanonického práva, vysvětlují se zde vztahy počínající Kristem, přes papeže, diecézního biskupa a směřují skrze faráře, farního vikáře a jáhna s podporou pastoračních asistentů a katechetů směrem k laikům, jak k jednotlivcům, tak k rodinám a skupinám farníků ve farnosti. Druhá podkapitola se zabývá pastoračními dimenzemi farnosti, její zařazení v rámci církevních společenství dle typu území, ale také

⁴² CIC kán. 537, kán. 532.

⁴³ Viz. CIC kán. 1281 – kán. 1288.

dle typu společenství v nich žijících. Sleduje provázanost duchovních osob ve farnosti z pozice zasvěcení, ale také z hlediska organizačního, tedy z hlediska uspořádání a vzájemné podřízenosti. Sleduje také spolupráci mezi duchovními a jejich vazby na laiky ve farnosti.

3. Farnost Strašnice

3.1 Náboženský život před vznikem farnosti

Abychom co nejdříve popsali průběh a snahu katolických farníků o důstojný svatostánek, kde budou slavit mši svatou, musíme se prostřednictvím kroniky farnosti Neposkvrněného početí Panny Marie vrátit v čase až do roku 1874, kde se ze zápisu v této kronice Paměti farnosti Strašnice dozvídáme:

- **Předurčení pozemku čk. 143 ve St. Pro budoucí kostel**

„Dne 13. ledna 1874 zemřela paní Kateřina Sechlerová ze St. Strašnic bezdětná vdova po starousedlíku Bedřichu Sechlerovi, ustanovila ve své poslední vůli ze dne 4. září 1873 universální dědičkou své usedlosti čp. 14 ve St. Strašnicích a veškerého svého jmění svojí neteř, tehdy 22letou Magdalénu Srbovou z Ďáblic, která po 6 roků pečlivě ošetřovala svojí starou tetu. Na sklonku svého života projevila stará teta Sechlerová své neteři toto přání: „Magdalenko, pamatuj na vystavění kapličky na poli zvaném za uličkou na pozemku čk. 143, dříve než dokončíš svou pozemskou pouť.“ Těmito slovy stalo se předurčení naší nynější farní kaple již v roce 1874. Neteřinka a vykonavatelka této poslední vůle provdala se dne 25. května 1875 za Aloise Škrábka rodem z Letňan.“⁴⁴

- **Věnování pozemku 143/1 na římsko-katolický kostel v Strašnicích**

„Dne 28. prosince 1927 navštívili zástupci Spolku pro postavení katol. chrámu Páně v Strašnicích paní Magdalenu Škrábkovou a projevili přání, aby jim prodala nějaký vhodný pozemek pro budoucí katolický kostel. Na toto projevené přání odpověděla tázaná: „Pánové já Vám neprodám, ale já Vám

⁴⁴ Paměti farnosti Strašnice, str. 5.

daruji pozemek na příští katolický kostel; jak to provedeme, o tom poradím se se svým synem Aloisem, který Vám sdělí, jak velkou plochu pro příští kostel daruji, a jak si přeji, aby můj odkaz byl prováděn. Tímto okamžikem nastává uskutečnění dávno projeveného přání a přítomným zástupcem Spolku pro postavení katol. chrámu Páně v Strašnicích usnadňuje se jejich obětavá práce.“

⁴⁵ „Na konci listopadu 1928 paní Magdalena Škrábková vážně ochuravěla vlekou chorobou, takže se rozhodla dne 8. ledna 1929 dáti napsati svojí poslední vůli notářem JUDrem Jaroslavem Poncem ze Žižkova. Jako svědkové poslední vůle přítomni byli páni: Jan Holava st., Strašnice čp. 19 a Bohumil Ledvina čp. 85. Ve své poslední vůli ze dne 8. ledna 1929 odst. 4 odkazuje: „Arcibiskupství Pražskému k cíli postavení římsko-katol. chrámu Páně část pozemku čk. 143/1 role v Strašnicích a to v severo-západním rohu tohoto pozemku část ve výměře 600-8.000 čtverečních sáhů. Na základě tohoto darování požádal Spolek pro postavení katolického chrámu Páně v Strašnicích dne 14. února 1929 Státní regulační komisi v Praze o situování kostela na darovaném pozemku, kterážto žádost byla přípisem Státní regulační komise čj. 36529 ze dne 17. února 1929 bez námitek vyřízena. Následkem zhoršení nemoci paní Magdaleny Škrábkové rozhodla se dárkyně k radě syna Aloise dne 6. prosince 1929 nadační listinou darovati od pozemku čk. 143/1 plochu 1041.41 čtver. sáhů čili 3648.50 m² římsko-katol. kostela v Strašnicích. Ordinariát v Praze IV. Pod čj. 15781 ze dne 10. prosince 1929 věnování parcely přijal a jmenovaná parcela zapsána dle usnesení civilního soudu v Praze ze dne 28. prosince 1929 čj. 32708 ve složce č. 1437 pozemní knihy obce Strašnice do vlastnictví římsko-katol. kostela v Praze Strašnicích jako církevní nadace.“⁴⁶

- **Farnost St. Strašnická**

⁴⁵ Paměti farnosti Strašnice, str. 6.

⁴⁶ Paměti farnosti Strašnice, str. 8, 9.

„Krušné byly začátky farnosti Strašnické. Když revoluční převratová bouře rozmetala po volbách v r. 1919 školní kapli Strašnickou, kde katolíci bez všelikého předchozího ohlášení byli najednou vystěhováni na chodbu, spočinul zastrašený zrak jejich na hřbitovním kostel sv. Václava na Kr. Vinohradech, kam ze Strašnic bylo nejbližší. Po dohodě s farními úřady na Olšanech byly přifařeny a na Kr. Vinohradech u sv. Aloise a u sv. Ludmily, jichž kompetenci zase hřbitovní kostel podléhá, zařadili katolíci Strašničtí 13. ledna 1920 k arcibiskupství v Praze o povolení služeb Božích ve zmíněném kostele na hřbitově Vinohradském a povolení toto došlo 10. března 1920 na zakročení arcibis. konsistoře. Nedbali tehdejší proti náboženské zuřivosti, šli ode dveří ke dveřím, burcovali netečné, povzbuzovali bojácné, posilovali horlivé, sbírali halíř k halíři a nákladem často více než půldruhého tisíce Kč ročně vydržovali si služby Boží v kostelním hřbitově Vinohradském po plných deset let.

- **Založení Spolku pro postavení katolického kostela ve Strašnicích**

Dne 13. ledna 1924 zakládají dle vzoru Vinohradského Spolek pro postavení katol. kostela ve Strašnicích, který po církevním i politickém schválení vzdor agitaci „Volné Myšlenky“ a všech protikatolických organizací rozvinuje činnost obdivuhodnou.“⁴⁷

Shrnutí podkapitoly

Procházíme jednotlivé kroky směřující ke vzniku farnosti v období 25 let 19. století, kdy se velmi drobnými krůčky schyluje ke vzniku farnosti v tehdy vesnické usedlosti poblíž Prahy. Z autentických písemných pramenů místní kroniky se dovídáme, že nejprve se strašnické katolické společenství snaží projevit své katolictví postavením farní kaple. Jejich uvědomění sílí sháněním finančních prostředků a také stavebního pozemku. Ve výše uvedeném pramenu textu je popsán osobní přístup, řekli bychom až dojemné předurčení babičky paní Škrábkové. Podle jejího přání její vnučka darovala stavební pozemek

⁴⁷ Paměti farnosti Strašnice, str. 10, 11.

členům Spolku pro postavení katol. chrámu Páně v Strašnicích. Vystihuje, jak se lidé stavěli k věcem náboženským. Dále bylo potřeba kostel postavit. Nic nebylo zdarma, ale vyžadovalo to postupné kroky, aby se toto dílo dalo uskutečnit. Přestože katolíků byla většina, prostředky se nesháněly snadno. Vše záleželo na modlitební podpoře farního společenství, ale také na praktické lásce a činech farníků. Nelehké bylo i období mezi lety 1919 a 1929, kdy se farní katolické společenství muselo nuceně přesunout z kaple ve strašnické škole (v důsledku státního převratu na konci roku 1918 nebylo společenské klima nakloněno věcem katolického náboženství) do kostela na hřbitově na Královských Vinohradech a vlastně se muselo vyburcovat a postavit se na vlastní nohy. Nezastupitelnou úlohu zde sehráli vůdčí osobnosti katolického společenství. (např. A. Škrábek a další). Nemluvě o tom, že jak budoucí farář p. Josef Gargela tak i další museli proplout administrativními nástrahami tehdejší doby.

3.2 Založení farnosti

- **Založení farnosti Strašnice 1. října 1929**

„Od pevných zásad katolickým věrně oddaných povah těchto odráží se časem opakované útoky protikatolické, takže o památném roce tisíciletí Svatého Václava v září roku 1929 podávají Strašničtí nejdůstojnějšimu arcipastýři o zřízení samostatné duchovní správy, která jim byla také povolena výnosem arcibisk. oirdinariátu ze dne 18. září 1929. Najali byt pro duchovní správu v novostavbě p. Holuba u železniční zastávky v Píkovické ulici č.p. 864 a od 1. října 1929 začal nový duchovní správce důst.p. Josef Gargela se vzornou a příkladnou jejich pomocí budovati novou farnost pro Staré i Nové Strašnice (mimo Vackov, Červený Dvůr a Viktorku, které zůstaly v dosavadní farnosti (Olšanské), zahradní město Záběhlické a Trnkov farnosti Hostivařské). Ale zase nastala bolestná cesta předsedy, jednatele, protektora i duchovního správce k jednotlivým úřadům a vlivným osobám, mnoho krásných a

sladčounkých slibů, na něž se však bohužel někdy často a rychle zapomínalo, takže cesta za jednou a záležitostí někdy mnohokrát musela být opakována. Než Panna Neposkvrněná, patronka nové farnosti, dobrotivě vždy trpělivost obnovila a podporu našeho dobrého pastýře, který po velikých dílech výstavby katolického gymnázia u kněžského semináře šetřil dále na sobě, začali Strašničtí odhodlaně v polovici března 1930 první díl svého velikého úkolu - stavbu budovy; v níž by útulek našla farní kaple, fara a spolky přesně dle plánů „Katolická akce“ sv. Otcem určených zřízené. A ke druhému dílu našeho úkolu - stavbě chrámu Neposkvrněného početí P. Marie, kéž nám dobrotivý Bůh zachová přízeň dobrodinců našich, kéž nové nám vzbudí a Panna Neposkvrněná, ať svornost a lásku vespolečnou nám přímluvou svou co nejvíce upevní a rozmnoží. A my další práce se nebojíme! Prošli jsme řadami tolika trpkostí, že někdy v netrpělivosti i činnost vlastní navzájem se nám zdála mizivou a ještě jich přijde jistě více, ale těšíme se. Bůh pomáhal dosud a pomáhal dosud a pomůže i dále!“⁴⁸

- **Postavení farní kaple a slavnost posvěcení**

„Slavnost posvěcení nové farní kaple Neposkvrněného Početí P. Marie a farní budovy konané v neděli 31. srpna 1930

Dopoledne:

8.45 hod: uvítání J.M. nejd. P. světitele Dra. Antonína Podlahy, biskupa a gen. Vikáře arcidiecése Pražské a ostatních hostí. Odevzdání klíčů nejdůst. Panu světiteli.

9. hod: promluva J.M. nejd. pana světitele a svěcení kaple a fary.

9.45 hod: Mše sv. J.M. nejd. pana světitele v nově posvěcené farní kapli a spolu polní mše sv. na náměstí před novou farou.

10.30 hod: Odevzdání budovy duchovnímu správci důst. Panu faráři Josefu Gargelovi a zápis do pamětní knihy.

⁴⁸ Paměti farnosti Strašnice, str. 12.

11. hod': Mše sv. novosvěcence dp. K. Nykodyma v nové kapli.

Odpoledne:

3.hod': Slavné nešpory a sv. požehnání zavedení ředit. kuru p. Miloslava Vacína

3.30 hod': Slavnost katolických spolků na náměstí před farou. Kázání dp. P. Met. Klement z Emaus a řeč slov. p. poslance Václava Myslivce.

Po svěcení kaple byly oddavky akad. Malíře Josefa Kousala ze Strašnic s Jiřinou Trialovou. Hlavní uvítání světícího biskupa nejdůst. pána Dra. A. Podlahy měl fundátor farnosti statkář Alois Škrábek.

Aby všichni jedno byli. Sv.Jan 17.20. (modlitba)

Ježíš sedí s apoštoly svými ve večeradle na Sioně. Nasytil je právě Tělem i Krví svou. Zrak obrací k nebesům a prosí: „Otče, přišla hodina, oslav Syna svého, aby Syn tvůj oslavil Tebe, ježto jsi mu dal moc nade vším tělem, aby dal život věčný všem. A tj. život věčný, aby poznali Tebe, jediného Boha, a toho, jehož jsi poslal na svět, Ježíše Krista. Oznámil jsem jméno Tvé lidem, které jsi mi dal ze světa. ... Já za ně prosím. ... Já jsem jim dal slovo Tvé a svět pojal nenávisť proti nim, poněvadž nejsou ze světa, jako i já ze světa nejsem. – Neprosím, abys je vzal ze světa, nýbrž, abys je ochránil od zlého. ... Neprosím pak toliko za ně, nýbrž i za všechny, kteří skrze slovo jejich uvěří ve mne, Aby všichni jedno byli. ..., aby ta láska, kterou jsi mne miloval, byla v nich i já v nich.

Velebná Ježíšova modlitba velekněžská zaznívá i k nám. Kolem Krista krále řadíme se i my, abychom všichni jedno byli.

Naše (spolky při farnosti Neposkvrněného početí Panny Marie)

Farní dětská Besídka, Sdružení křesťanských rodičů, Farní jednota Cyrilská, Jednota ustavičného klanění se Nejsv. Svátosti Oltářní, Bratrstvo živého růžence, Mariánská družina, Konference sv. Vincence, Spolek ke zbudování katolického kostela. Celkový účet za výstavbu kaple a farní budovy a oprava

kaple v Nových Strašnicích Z kroniky farnosti Neposkvrněného početí Panny Marie se dozvídáme, ze zapsaného seznamu o 28. položkách, kolik úhrnem byly náklady na realizaci stavby a opravy. Celková suma se v roce 1930 vyšplhala na částku 513.278,81 Kč.⁴⁹.

- **Farní kaple a farní budova ve Strašnicích**

„Před budovou na straně severní je malé náměstí přichystané zatím co hřiště a cvičiště Dětské besídky a katolických spolků k němu přiléhá na východě staveniště budoucího kostela Neposkvrněného Početí P. Marie. Katolíků je ve Strašnicích as 15.000, tedy přibližně tři čtvrtiny všeho obyvatelstva.

Stavba začata byla začátkem března 1930 dle plánů architektů Mikuty a Štorma přepracovaný architektem Strašnickým R. Sandholzem. Plocha zastavěná měří 14.5 do čtverce s třímetrovým výklenkem pro presbytář farní kaple a sákristií na straně východní. V suterénu je místnost pro farní dětskou besídku a ostatní spolky katolické a místnosti sklepní, v přízemí na straně severní farní kancelář s čekárnou a místnost farní rady spojená schody se sákristií. Jižní polovinu celé budovy ve výši suterénu i přízemí zaujímá farní prozatímní kaple, která pojme asi 300-350 lidí. Presbytář přistaven je na straně východní, kůr zpěvácký v podobě lože včleněn je na straně severní do přízemních místností. V prvním patře je byt duchovního správce a budoucího kněze pomocného, v podkroví místnost pro služebnou. Zvonice zakončená měděným křížem umístěna jest nad schodištěm.

Josef Gargela, farář. Hanák rodem, je ve Strašnicích, kde od roku 1929 zastává sám a za těžkých okolností svůj úřad, pro svou upřímnost a milou, pravou hanáckou povahu, velice oblíben. Je také členem místního výboru za stranu lidovou – Za jeho zásluhy dostalo se mu papežského a jako italskému legionáři za světové války i vojenského vyznamenání.

⁴⁹ Paměti farnosti Strašnice, str. 21.

Alois Škrábek, statkář ve Strašnicích, známý komunální pracovník, jehož rodina byla vždy štědrá podporovatelkou katolické církve.

Strašnická farnost je velmi chudá, snad jako ta „kostelní myš“. V roce 1933 byl však kostel dvakrát vykraden. To dojalo faráře G, tou měrou, že připevnil na dveře kostela následující řádky: „Dámám a pánům zlodějům! Slepý invalida prorokoval, že nejhůře bude v Čechách, až žebrák žebráka okrade. – To uvádím proto, že zdejší kaple je vyžebrána od základního kamene až po poslední tašky na střeše – je tedy žebráček. Nechcete-li přivolávat ještě horší poměry než nynější, ušetřete naši kapličku!“⁵⁰

Shrnutí podkapitoly

V této podkapitole jsme se z dvou textových pramenů, tedy z Kroniky farního společenství ve Strašnicích a z Almanachu Prahy XIII., dozvěděli, jak věci nabraly rychlý spád v roce 1929 a 1930 při realizaci stavby strašnického svatostánku v podobě farní kaple a fary. To, co je nesmírně cenné, je ukázka osobní a skupinové odhodlanosti a hrdosti farníků na farní obec ve Strašnicích, což vykresluje záznam z kroniky, při jejím oficiálním svěcení v roce 1930. Je také zapotřebí vyzdvihnout náboženské postoje farníků.(viz výše uvedená modlitba). V almanachu je uchován prvorepublikový pohled obce Strašnice na farní společenství vedené Josefem Gargelou. To, že byl farář ostříleným legionářem z italské fronty 1. světové války, dokazuje i osobní statečnost faráře, který vcelku správně, ale po svém reagoval na vyloupení farní kaple v roce 1933.

3.3 Snaha o vybudování kostela

Snahou této podkapitoly je přiblížit čtenáři výstavbu nového kostela a následně prostřednictvím farní dokumentace popsat život farního společenství.

⁵⁰ Almanach Prahy XIII., str. 152, 153.

3.3.1 Výstavba nového kostela

Snaha o vybudování kostela se průběžně nese již od dokončení stavby farní kaple v roce 1930. Jediným prostým důvodem bylo, že „kaplička“ byla koncipována na 150-200 lidí. Když byly mše svaté, farní kaple „praskala ve švech“, dovnitř se vešlo až 250 lidí v pověstném rčení „tělo na tělo“.

„V roce 1938 bylo na kontě spolku 4,5 milionu Kč, rozpočet byl však stanoven na 9 milionů.“⁵¹ Bohužel jak už to bývá, zasáhly do farního bohulibého díla dějiny. Zanedlouho vypukla 2. světová válka. Jen co skončila, po dvou letech nastoupila diktatura proletariátu pod vedením KSČ. I když se v šedesátých letech začalo během Pražského jara blýskat na lepší časy, náhle přišla kosa normalizačního procesu KSČ. Snahy o postavení nového kostela se zasunuly do pozadí doby. Teprve po Sametové revoluci roku 1989, ihned od ledna 1990, začíná čilý ruch a proces výstavby nového kostela.

Stručný chronologický průběh výstavby kostela (v letech 1989 – 1994) a doplňování interiéru kostela (v letech 1995 – 1998) vypovídá:

Ještě osm měsíců před 17. listopadem 1989, dnem sametové revoluce, se ustavuje dne 24. 5. 1989 skupina pro přípravu podkladů ke stavbě nového kostela. V únoru následujícího roku byla ustavena skupina pro přípravu stavby nového kostela „Mariánská hut“⁵¹. Během března a dubna téhož roku je na podnět arcibiskupství pražského, zahájena příprava výstavby kostela a podány a uveřejněny v tisku (Lidová demokracie a Katolický týdeník) podmínky k vyhlášení konkursu, který byl uzavřen 31. května 1990. Svatý otec Jan Pavel II při své návštěvě v Bratislavě (22. 4. 1990) posvětil základní kámen pro nový kostel. Ve dnech 25. a 27. června se uskutečnily dvě části výběrového řízení návrhu na nový strašnický kostel. Z dvaceti došlých návrhů vybrala komise

⁵¹ Srov. Výrut Karel, Kapitoly z pražské historie, Nová tiskárna Pelhřimov s.r.o., Pelhřimov 2001, str. 166.

složena ze zástupců strašnické farnosti, Arcibiskupství pražského, Útvaru hlavního architekta HMP a Obce architektů sedm návrhů a následně v liturgická komise vybrala tři návrhy ze sedmi vhodných pro realizaci. Na základě připomínek liturgické komise a doporučení architekta Kylara byl jako optimální vybrán návrh Ing. arch. Jindřicha Synka. V polovině března 1991 byla podána žádost o územní rozhodnutí na UHA, přes léto se uskutečnila jednání s případnými dodavateli a zajišťování finančních prostředků. V únoru následujícího roku byl vyřešen problém s poslední částí pozemku (334 m²), který byl odkoupen od manželů Salačových, následně podepsány smlouvy s atelierem AMA s.r.o.(projekt) a s FATO-INVEST a.s. (stavební práce, s Geindustrii (geologický průzkum). Toto boží dílo také provázely problémy ze strany státní správy a proto musela být podána v květnu 1992 písemná stížnost na průtahy v průběhu územního řízení (na UHA a primátora). Tato stížnost zafungovala a s velkou slávou bylo vydáno územní rozhodnutí poslední den července. Dalším krokem bylo vydání stavebního povolení, které se podařilo uskutečnit 6. října 1992. Slavnostní zahájení stavby kostela proběhlo za účasti věřících na svátek sv. Martina téhož roku. Dva dny před Štědrým dnem byly zabetonovány základy pro přístavbu fary. V první květnový den roku 1993 proběhla slavnost uložení základního kamene nového kostela za účasti mnoha hostů (arcibiskup pražský Miloslav Vlk, biskup řezenský Manfred Muller, farář lappersdorfský Gottfried Dachauer a další) a farního společenství. Během adventu otec arcibiskup Miloslav Vlk vyhláší akci „Žít vánoce jako rodina“, na podporu stavby kostela ve Strašnicích (značné finanční potíže). Po jejich překonání se již 26. 5. následujícího roku konalo kolaudační řízení a za tři týdny 16. 6. 1994 byla poslední mše svatá ve staré kapli.

Velmi významný den pro celou farnost nastal dne 17. 6. 1994, tedy slavnost posvěcení nového chrámu a oltáře za účasti mnoha hostů (arcibiskup pražský Miloslav Vlk, biskup řezenský Manfred Muller, světící biskup František

Lobkowicz, ministři Lux, Tigrid, Pilip, bývalý rektor UK Radim Palouš, prorektor UK Pavel Klener, ředitelé podniků FATO, TESKO-ARMABETON, IPS, starostka Prahy 10 Dandová a další). Tím ovšem neskončila starost o nový kostel, konkrétně o vnitřní interiér. Dne 1. 3. 1995 byla vyhlášena výtvarná soutěž na zhotovení sochy Panny Marie Neposkvrněné. Byl vybrán návrh sochy akademického sochaře Radoše Cvrčka. Požehnání sochy Panny Marie Neposkvrněné v novém chrámu proběhlo 30. 11. 1997. V postní době roku 1998 byla instalována nová Křižová cesta od Pavla Vance Celé farní společenství se zaradovalo, když 31. 12. 1998 byl doplacen celý dluh za výstavbu nového chrámu.⁵²

Z nastíněného průběhu přípravy a stavby nového kostela ve Strašnicích je patrné, jaké úsilí muselo podstoupit farní společenství v čele s otcem Mariánem Klenerem, aby se naplnil sen několika generací katolíků. Byla to náročná a nákladná cesta. O tom svědčí i výpověď jednoho dosud žijícího farníka z realizačního týmu „Mariánská hut“: „původní cena výstavby chrámu činila 18 miliónů Kč a ta se během doby výstavby zvýšila na konečných 32 miliónů.“

3.3.2 Život farnosti v letech 1990 - 1999 (kostel postaven v r. 1994).

Nyní bychom zaměřili pohled na život farního společenství ve Strašnicích z úhlu, který není tak oblíbený, ale je nutný pro historický pohled na farnost. Záznamy se uskutečňují na základě kodexu kanonického a partikulárního práva pomocí evidence farního úřadu ve strašnické farnosti. Tabulka vychází z dat jednotlivých knih farní evidence definovaných (v sloupcích) kodexem CIC (bíle) a partikulárním právem (šedě). Tabulka v řádcích je rozdělena bílou a šedou barvou na dvě pětiletá období, která znázorňují chod farnosti v období farního života ve farní kapli a v novém kostele. Jednotlivé knihy jsou Matrika křestní (MK), Matrika oddaných (MO), Matrika zesnulých (MZ), Kniha změny

⁵² Srov. Vzkříšení, Farní zpravodaj farnosti Neposkvrněného Početí Panny Marie, číslo 83, rok 2009, str. 3, 4, 5.

náboženství (KZN), Kniha biřmovaných (KB), Kniha katechumenů, Kniha prvokomunikantů (KPK) a Kniha pomazání nemocných (KPN).

	MK	MO	MZ	KZN	KB	KK	KPK	KPN
1990	34	5	86	3	4	-	-	28
1991	38	9	74	9	13	-	-	29
1992	35	6	72	5	2	-	-	26
1993	20	5	58	5	23	-	-	0
1994	37	4	75	9	12	6	-	0
1995	48	12	64	9	41	9	-	24
1996	34	14	56	5	6	5	15	32
1997	54	4	81	10	32	13	16	37
1998	52	12	78	8	10	7	24	30
1999	36	7	78	5	34	5	11	0

Porovnáme-li tato období, pak po spočítání aritmetických průměrů údajů z těchto dvou po sobě jdoucích pětiletých období, zjišťujeme, že počet křtů se zvětšil 1,36krát, počet oddání se zvětšil 1,69krát, počet zemřelých a změn náboženství se zvětšil 1,19krát, u biřmovanců se zvětšil 2,28krát a u pomazání nemocných se počet zvětšil 1,48krát. U katechumenů a prvokomunikantů jsou data neúplná a tudíž se nedají vyhodnotit. Shrňme-li tento průzkum, konstatujeme, že po přechodu farního společenství z prostor farní kaple do prostor nového kostela dochází ke zvýšení účasti farníků na farním životě, a to 1,53krát, což je potěšujícím zjištěním.

3.4 Život farnosti v letech 2000 – 2009

ŽIVOT VE FARNOSTI

Oficiální data farnosti z webu pražské arcidiecéze:

„Název farnosti: Římskokatolická farnost u kostela Neposkvrněného Početí Panny Marie Praha-Strašnice“. Těmito slovy začíná část stránky na webu pražské arcidiecéze, kde se zařazuje strašnická farnost do III. vikariátu této diecéze. Popisuje se zde kromě pověření ve farnosti a stručné historie farnosti v datech i informace ze sčítání lidu v České republice z roku 2001:

„Obyvatel celkem/ katolíků celkem: 45.882/9.524“⁵³

Převodem těchto čísel do poměru celkem katolíků/celkem obyvatel na území strašnické farnosti, docházíme ke zlomku přibližně 2/10, tedy okolo 20% katolíků na území místní farnosti. V průběhu deseti let od roku 2001 se poměr změnil. Byla provedena sčítání účastníků na 4 po sobě jdoucích nedělních bohoslužbách v určeném dni v letech 1999, 2004 a 2009 (1999 – 942 osob, 2004 – 854 osob, 2009 – 984 osob). Aritmetický průměr těchto tří sčítání činí 926 aktivních účastníků všech 4 nedělních bohoslužeb. Z toho vyplývá, že aktivně se účastní nedělních bohoslužeb 926/9.524 (okolo 1/10 celkového počtu katolíků), tedy jedna desetina z 20% a to jsou 2% celkového počtu obyvatel na území farnosti.

Tato čísla přesto úplně nevypovídají o životě farního společenství. Život ve farnosti má mnoho podob a realizací. Prvním a základním patrem tohoto života je život svátostí katolické církve (křest, biřmování, eucharistie, svátost smíření, pomazání nemocných, svátost manželství, svátost kněžství). Sem můžeme začlenit přípravu katechumenů na křest, na biřmování, na první svaté přijímání, přípravu na manželství. Dále katecheze pro dospělé a seniory (výklad dokumentů církve, Katechismu katolické církve; biblické hodiny) a neopomenout hudební doprovod mše svaté – sbor, rytmičké scholy.

Druhým patrem jsou skupinky a modlitební společenství.

⁵³ Arcibiskupství pražské, katalog.apha.cz (III. vikariát), rok 2011.

Třetím patrem jsou vztahy mezi jednotlivými farníky, rodinná, manželská společenství, skupinky rodičů s malými dětmi, seniorů, mládežnická setkání a společenství středoškoláků a vysokoškoláků.

Čtvrtým paterem jsou aktivity charitativní (sbírky, pomoc seniorům, adopce na dálku, misijní akce) a společenské (přednášky o sociální nauce církve, divadlo pro děti a dospělé, společenské večery, farní nedělní kavárna).

Hlavní změny, kterými prošlo strašnické farní společenství:

1) Postavení nového kostela v roce 1994 a změna farní kaple na farní sál. Zvětšil se prostor pro bohoslužby, ale i prostor zázemí fary o farní areál (učebna a farní sál). Počet míst vzrostl. Farní kaple měla 150 až 200 míst při bohoslužbě, v novém kostele je to 300 sedících a asi 100 stojících farníků.

2) Ustanovením farních vikářů a trvalých jáhnů ve farnosti. Dříve díky společenským poměrům byl na život farnosti ve větší míře sám farář. V roce 1997 byla ustanovením farního vikáře zahájena nová etapa a o několik let později přibyl i trvalý jáhen. Práce ve farnosti se rozdělila, posílila a prohloubila.

3) Změnila se také duchovní správa. V roce 2005 opustil otec Marian Klener strašnickou farnost, neboť byl zvolen emauzským převorem (po skoro 42 letech kněžské služby ve farnosti). V téže roce nastoupil otec Jan Balík jako administrátor farnosti, později místní farář. Tato změna se ve farnosti projevila rozdílným způsobem jejich duchovního vedení. Chceme-li tuto změnu popsat z farní evidence je možno orientačně poskytnout tato data: Pokřtěných v letech 2000 – 2009 bylo 355 osob (z toho 2000 – 2004 bylo 149, 2005 – 2009 bylo 206). Břimovaných v letech 2000 – 2009 bylo 117 osob (z toho 2000-2004 bylo 45, 2005-2009 bylo 68).

4) Poslední změnou bylo ustanovení dvou farních pastoračních asistentů v roce 2006, kteří se stali vítanou pomocí do života farnosti.

Pohled na život farnosti, který uvádí výčet a stručné popisy aktivit:

„Mateřské centrum neboli „klubík“

Funguje v naší farnosti od března 2006. Jedná se o pravidelná setkání maminek (někdy i tatínků) na rodičovské dovolené a dětí ve věku od několika měsíců do 4-5 let. Od jara 2009 je rozděleno do dvou dopoledních v týdnu. Děti si společně hrají, a pak se s rodiči pomodlí. Maminky si pohovoří o duchovních tématech, o výchově dětí a sdílí své radosti i starosti. Dvakrát ročně jezdí celé rodiny na vícedenní mimopražské výlety.

Pondělní setkání maminek s nejmenšími!

Společenství se začalo scházet od ledna 2009. Většinu tvoří prvorození a jejich maminky, které tu nachází duchovní občerstvení a posilu do další práce s miminky. Setkání probíhá i venku u pískoviště nebo ve farní učebně.

Farní knihovna

Farní knihovna pracuje již od roku 1994. V současné době obsahuje na 6.000 svazků, jednu čtvrtinu beletrie a tři čtvrtiny duchovní, filosofické a historické literatury. Farníci si mohou půjčovat knihy dvakrát týdně, ve středu v neděli. O zájmu svědčí počet registrovaných čtenářů – 277. Knihy se půjčují v knihovně v 1. patře a v neděli současně i ve farní kavárně. Dětskou literaturu je možné půjčit přímo v učebně, kde je také vystavena a děti ji mají k dispozici při každé návštěvě.

KALOKAGHATIA – hudební soubor

Vznik se datuje k 31. říjnu 1996. Tři mladé dívky kolem sebe shromáždily skupinku mladých lidí, která poprvé zahrála píseň Slunce při dětské mši svaté 2. 2. 1997. Opravdová premiéra se odehrála až o tři týdny později, kdy soubor doprovodil celou mši svatou. Tento soubor hraje každou neděli v našem kostele při každé „dětské mši“.

Modlitební skupina Effatha

Skupina vznikla krátce po roce 1989, jako plod obrodného hnutí „charismatická obnova“. Je tvořena 10 lidmi, kteří se schází každý čtvrtek

večer. Setkání je převážně naplněno prosbami, díky a chválami vlastními slovy, doprovázený zpěvem při kytáře, četbou Písma svatého a krátkou meditací. Důležitou součástí je sdílení, které pomáhá vytvářet užší vztahy mezi členy společenství. Vzájemná pomoc nést své kříže i radosti a všechny posiluje v jejich víře. Součástí modliteb jsou potřeby světa, církve a farnosti.

Rozhovory vysokoškoláků o víře

Vznik Rozhovorů o víře se datuje do roku 2002. Již od počátků byla velmi poutavě rozkrývána nejrůznější témata z teologie, dějin církve. Zúčastnění se mohli o nich prakticky přesvědčovat formou společných setkávání, duchovní obnovy, společných výletů, prázdninových akcí. Společná modlitba, adorace, modlitba breviáře, nejrůznější diskuse, Lectio divina, rozjímání nad texty dobrých knih, liturgické, ale i neliturgické slavení patřily k jádru programu. Během setkávání docházelo k navazování pevných a krásných přátelství, a to nejen mezi mládeží, ale i s našimi kněžími, kteří vždy Rozhovory vedli.

Nedělní večery mladých

Společenství středoškoláků vzniklo ze skupiny mládeže připravující se na biřmování. Schází se pod vedením P. Jana Balíka již od roku 2006.

Středeční večery

Pravidelně každou druhou středu v měsíci probíhají Biblické hodiny pod vedením jáhna Pavla Reumanna. Třetí a čtvrtá středa je věnována setkání nad Katechismem s otcem Vladimírem Kalíkem.

Iniciativa 17-11

Strašnická farnost ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím pořádá projekt nazvaný Iniciativa 17-11. Ten se věnuje sociální nauce církve a sociálnímu rozměru křesťanství. Prostřednictvím přednášek či besed se v nich věřící i všichni další zájemci seznamují s tím, jakým způsobem inspiruje křesťanství společenskou komunikaci, veřejné dění a různé kulturní a sociální

projekty či koncepty. Besedy se konají zpravidla každou první středu v měsíci ve farním sále.

Modlíci se matky

Logo tohoto hnutí je kruh, v něm dvě matky s dětmi, kolem je heslo „Láska matek proměňuje svět“. Matky se začaly scházet v r. 1999, nejdřív v rodinách, později na faře. Schází každé pondělí po mši svaté. Uskutečňují společné modlitby- tzv. Třídenní modlitby, kdy se spojují všechny skupiny světa. Jsou nesený vírou, že Bůh vede společná setkávání a že ve správném čase pošle svá požehnání a pomoc těm, kteří je potřebují.

Skupiny živého růžence

Každé první pondělí v měsíci se v strašnické farnosti schází pět skupin živého růžence ke společné modlitbě, takto činí již od roku 1990 a jako poslední se připojila růže rodin s dětmi.

Manželské společenství 1

Toto manželské společenství vzniklo z podnětu skupinky maminek, které se scházejí v mateřském „klubíku“ ve středu na faře. První společný víkend společně strávili na jaře 2007. Setkání manželů se koná pravidelně již druhý rok každou druhou neděli večer u jedné z rodin doma. Na programu je duchovní program (papežský dokument pro rodiny), společná modlitba a diskuze, kterou si vždy připraví hostitelský pár.

Manželské společenství 2

Společenství manželských párů se snaží sobě navzájem otevřít, umět se zároveň přiznat ke svým chybám a nedostatkům, mít radost z úspěchů toho druhého, prožívat s ním jeho bolest a trápení. Když se k tomu přidá ještě notná porce humoru a vzájemných sympatií a vše se na závěr "ozdobí" společnou modlitbou a přímluvami, je tu fungující společenství. To si neklade za cíl rozebírat biblické texty a rozjímat o nich, ale společenství lidí, kteří se scházejí

pravidelně každých 14 dnů v neděli, protože je to vnitřně obohacuje. Toto společenství existuje od roku 2002.

Manželské společenství 3

Základ společenství tvoří bývalí katechumeni pokřtěni ve strašnické farnosti v letech 2007 a 2008, kteří založili rodiny. Setkání párů probíhá dvakrát v měsíci, během týdne a v neděli odpoledne na faře.

Manželské společenství 4

Společenství se začalo scházet každý měsíc od jara 2009, aby si páry vzájemně pomáhali v prohlubování víry. U založení společenství stáli místní kněží a společenství je otevřeno dalším manželům.

Společenství maminek

Před pár lety se každé úterý v době náboženství předškolních dětí scházely některé maminky a jeden rok také 2 babičky k modlitbě a vzájemnému „povídání si“. Modlily se zejména růženec nebo některé desátky. Někdy byla i odvaha k modlitbě vlastními slovy. Dva roky se také scházely na hřištích a v svých domácnostech.

Farní charita

Více než 15 let působí v naší farnosti Farní charita. V jejich řadách se vystřídalo několik ředitelek a desítek dobrovolníků, kteří měli a mají stále chuť vykonávat skutky lásky pro druhé. Farní charita se stará především o seniory, kterým nabízí individuální služby pomoci, pořádá pravidelná setkání a přednášky, každoročně se zapojuje do celorepublikové Tříkrálové sbírky. To vše je podloženo modlitbami.

Senioři

Každé druhé úterý v měsíci se senioři schází, aby se navzájem lépe poznali, ale též upevňovali svou víru. Setkání prospívají těm, kteří žijí sami doma. Jeden jejich člen, dr. Žemlička dokonce oslavil 100 let. Všichni doufají, že se bude ještě dlouho s nimi setkávat, neboť jeho dobrá mysl, víra a optimismus všechny

povzbuzuje. Farní vikář otec Vladimír Kalík na těchto setkáních předkládá a probírá velmi krásné výklady různých církevních témat. Je zapotřebí přitom se zmínit o milé péči pastorační asistentky paní Lídy Buriánové, která seniorům tato setkání zpřijemňuje malým pohoštěním.

Farní kavárna

Po společném slavení nedělních dopoledních bohoslužeb se ve farní kavárně snaží „kavárníci“ z řad farníků, vytvářet příjemné prostředí pro vzájemné setkávání- agapé. Při kávě a zákusku je příležitost se lépe poznat, pohovořit o svých radostech, ale i starostech, najít případnou radu, povzbuzení nebo pomoc. Kavárna nabízí spoustu dobrot ze své „domácí kuchyně“. Ve farní kuchařce se nalézají už bohatá sbírka těch nejlepších receptů. Na děti tu čeká šálek dobré čokolády. Farní knihovna tu pravidelně půjčuje své zajímavé a oblíbené tituly a ne jeden návštěvník si domů odnáší pěknou knihu.

Mariina legie

Od října 2007 působí s laskavým svolením otce Jana Balíka ve strašnické farnosti prezidium Rosa Mystica Mariiny legie. Společenství se schází každé pondělí v učebně. Mariina legie je katolická laická organizace, která pod vedením Panny Marie Neposkvrněné, Prostřednice všech milostí, chce sloužit k oslavě Boha posvěcováním svých členů a apoštolátem. Mariina legie je společenstvím bratrů a sester v Kristu, kteří se každý týden schází kolem Panny Marie k modlitbě a přípravě k apoštolátu, aby Bůh byl v jejich okolí více milován. Členové chtějí být ve všech formách apoštolátu k dispozici biskupovi či faráři.

Divadlo Miriam

Od 14. května 2000 byl farní sál pojmenován Divadlo Miriam, jenž se stalo domácí stálou scénou divadelní společnosti Petrklíč, kterou tvoří sdružení profesionálních převážně křesťansky orientovaných umělců. Od roku 1989 má tento divadelní soubor za sebou více než dvacet inscenací. U dětských diváků

mají vždy úspěch pohádky. Dramaturgie divadla je zaměřena na společensky závažná témata (holocaust, duchovní téma, otázka menšin atd.).

Cantus Amici

Dva roky po dostavbě kostela našel zázemí ve strašnické farnosti pěvecký soubor CANTUS AMICI. Nyní působí nejen v chrámu Neposkvrněného početí Panny Marie ve Strašnicích, ale i v chrámu sv. Petra a Pavla na Vyšehradě. Hlavní jeho činností bylo a dosud zůstává interpretace duchovní hudby. Od sezóny 2004 – 2005 je dirigentem souboru Lukáš Dobrodínský.

Kromě pravidelných aktivit probíhá během roku mnoho akcí pro děti a mládež.⁵⁴

⁵⁴ Srov. Vzkříšení, Farní zpravodaj farnosti Neposkvrněného Početí Panny Marie, číslo 83, rok 2009, str. 8-12.

Závěr

Cílem této práce byla snaha nastínit v několika bodech vývoj farnosti v Praze 10 – Strašnicích s využitím jak vnitřních, tak i vnějších textových pramenů. Práce je rozdělena do tří kapitol. V úvodu se bakalářská práce snaží ukázat dva celky ve Strašnicích, obec a farnost, v jejich společensko-historických změnách do roku 1922, kdy byla obec začleněna do Prahy. Její občané prožívali různé územní změny až do současnosti, jejich popis nacházíme v druhé části první kapitoly. Po té se tato práce v druhé kapitole snaží nadefinovat a popsat po teoretické stránce farnost z úhlu kanonického práva a pastorální teologie. Oba pohledy se vzájemně ovlivňují a doplňují. Nejprve se definuje farnost a její místo v rámci církve a následně je popsáno dění uvnitř farnosti. Je snaha o osvětlení vztahů na úrovni mezi duchovními, i o zapojení laiků do života církve. Ve třetí kapitole práce blíže popisuje události ve vývoji farnosti. Začíná to jejím formováním na konci 19. století. Poté následuje úsilí strašnických katolíků se lépe organizovat po vyhnání ze strašnické školní kaple v roce 1919. Jejich úsilí vyvrcholí postavením farní kaple a fary v roce 1929. Po zjištění, že jde pouze o přechodný stav, farnost dále pokračuje k výstavbě kostela, neboť velikost společenství přesahuje možnosti farní kaple. Budování nového kostela až do úspěšného završení v roce 1994 je také v práci popsáno. V tabulce evidence farní dokumentace je ukázáno, jaké plody toto zvětšení a zvelebení duchovních prostor pro farnost přineslo. V další části je popsána farnost, uvedeny změny, které přineslo jak postavení nového kostela, tak rozrůstání farního společenství. Jsou zde nastíněna patra života farního společenství, jeho změny a stručně uvedeny farní aktivity. Tato práce je svým rozsahem hrubým nástinem vývoje farnosti v Praze 10 – Strašnicích. Je to práce otevřená. Výpovědní hodnoty použitých pramenů jsou nesourodé, avšak autentičnost textů z kroniky farnosti jsou velmi cenným svědectvím.

Seznam použitých zkratek

AA	Apostolicam actuositatem
AG.....	Ad gentes
CIC	Codex Iuris Canonici: Kodex kanonického práva
ČBK	Česká biskupská konference
GS	Gaudium et spes
HMP.....	Hlavní město Praha
kán.	kánon
LG	Lumen Gentium
SC	Sacrosanctum Concilium
UHA	útvár hlavního architekta
UK.....	Univerzita Karlova

Seznam literatury

- Acta ČBK, číslo 5, ročník 2010, Směrnice pro formaci, život a službu trvalých jáhnů v České republice
- Arcibiskupství pražské, katalog.apha.cz (III. vikariát), rok 2011
- Český statistický úřad, www.czso.cz, rok 2009
- Druhý vatikánský koncil, Věřoučná konstituce o církvi *Lumen gentium* (21.listopadu 1964), Zvon, Praha 1995
- Druhý vatikánský koncil, Konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*, (4.prosince 1963), Zvon, Praha 1995
- Druhý vatikánský koncil, Pastorální konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes* (7.prosince 1965), Zvon, Praha 1995
- Druhý vatikánský koncil, Dekret o apoštolátu laiků *Apostolicam actuositatem* (18.listopadu 1965), Zvon, Praha 1995
- Druhý vatikánský koncil, Dekret o misijní činnosti církve *Ad Gentes* (7.prosince 1965), Zvon, Praha 1995
- Ezechel Michal, Kronika UMČ Praha 10, www.praha10.cz/uzemi-prahy-10/kronika, rok 2004
- Kodex kanonického práva, Zvon, Praha 1994
- Opatrný A., Pastorační situace u nás Analýzy a výhledy, Karmelitánské nakladatelství, 1996
- Paměti farnosti Strašnice
- Plenární sněm Katolické církve v ČR, www.snem.cirkev.cz , rok 2005
- Secondin,B. Nová hnutí v církvi, Kostelní Vydří, 1999
- Škrabal František, Almanach Prahy XIII., vydavatel časopisu Listy Prahy XIII.
- Výrut Karel, Kapitoly z pražské historie, Nová tiskárna Pelhřimov s.r.o., Pelhřimov 2001
- Vzkříšení, Farní zpravodaj farnosti Neposkvrněného Početí Panny Marie, číslo 83, rok 2009